Toelichting project markering ‘stroomgaten 1953’

Moerdijk, paaltje NBN03 Ossendrecht, paaltje NBW01

De basaltzuiltjes, of stroomgatpaaltjes, zijn de essentie van het project markering ‘Stroomgaten 1953’, ze vormen de sleutel voor de link tussen ‘nu en 1953’:

Buiten, bij de Paaltjes op de dijken

De paaltjes komen boven op de dijk te staan, precies daar waar in 1953 een stroomgat ontstond; doorbraken zo diep dat het water er dag en nacht de polders in- en uitstroomde. Het waren dan ook de moeilijkst te dichten gaten; ze staan symbool voor de verwoestingen door de Stormvloed. In de ‘Atlas van de Watersnood 1953’ wordt het onderzoek naar de stroomgaten beschreven; in het hele rampgebied, inclusief Texel, waren er in totaal 96 stroomgaten.

De betekenis van de stroomgatpaaltjes zelf is drieledig:
1e Ze markeren een belangrijke gebeurtenis in onze vaderlandse ***geschiedenis*****,** de Watersnood van 1953; één van de 50 vensters van de canon.
2e Voor hen die de ramp hebben meegemaakt, en hun familie, zijn de stroomgatpaaltjes ook plekken van ***herinnering****; lieux de mémoire*.
3e Dit lieux de mémoire is ook een ***maning*****:** dat dit nooit meer mag gebeuren; de zorg voor onze dijken heeft onbetwist prioriteit.

Onze dijken voldoen allemaal aan de Waterwet (2017), stevig en sterk; niets herinnert nog aan de verwoestingen door de Stormvloed ‘53. Met de paaltjes beogen we die onzichtbare schade van de Stormvloed uit 1953, voorstelbaar, ‘zichtbaar’ te maken: Hier, staande bovenop de dijk, wetende dat hier in 1953 een stroomgat zat, kan men zich in gedachten de situatie in februari 1953 enigszins voorstellen.

Binnen, in het Watersnoodmuseum.

Het project Stroomgaten 1953 omvat meer, maar de paaltjes zijn hierin essentieel: Zo is voor in het Watersnoodmuseum een wandkaarten-nis bedacht waarin een wandgrote kaart met de situatie van 1953 centraal staat. Op deze kaart staan alle stroomgaten en ondergelopen polders. Vanaf een bedieningspaneel is de kaart op eenvoudige wijze interactief: met een knopje kan men elk van de 96 stroomgaten doen oplichten.
De geïnundeerde polders staan erop met hun historische namen, evenals de data waarop de verschillende stroomgaten gesloten werden en de data waarop de polders weer droog vielen.
Per gemeente, (indeling 1953) wordt het aantal slachtoffers vermeld.
In deze wandkaarten-nis komt onder meer een beeldscherm waarop een simulatie van de eerste en tweede vloed van 1 februari 1953. Voorts wordt de schade rond de Noordzee, in België en Engeland, en op zee de schipbreuken, in kaart gebracht.
Als sluitstuk komt het Deltaplan hier, zij het summier, aan de orde.

STROOMGAT.NL

Van buiten naar binnen; van 'nu' terug naar 1953.

Het lokale verhaal over de Watersnood wordt per stroomgat, digitaal ontsloten via stroomgat.nl; de URL die op elk paaltje staat. Met een smartphone kunnen direct van de website van het Watersnoodmuseum de bij elk paaltje behorende beelden en verhalen van februari '53 worden opgeroepen; de situatie van toen komt zo nog dichterbij, wordt zo nog beter voorstelbaar. Ook zal het markeren van àlle stroomgaten bijdragen aan een beter besef van de volle omvang van het rampgebied.

Voor de plaatselijke Heemkundekringen en Historische verenigingen is dit tevens de mogelijkheid ook hun verhalen via stroomgat.nl ter plekke te vertellen. Waarmee deze grote openluchttentoonstelling van het Watersnoodmuseum, ook de openluchttentoonstelling van deze lokale organisaties wordt.

Eerste fase markering met paaltjes - Januari 2020

Digitale kaart met stroomgaten NBN01 – NBN06

Symbool op paaltje

Paaltje NBN06 bij Lage Zwaluwe

De basaltpaaltjes komen boven op de dijk; de plek met uitzicht over water èn land, in 1953 over water èn water.

Het stroomgat-symbool

het stroomgat-symbool het symbool uitgehouwen in basalt

In het stroomgat-symbool staat de pijl voor de vloedgolf die hier in 1953 dwars door de dijk het land in raasde. De typische, taps uitlopende vorm van de doorbraak ontstond doordat het water geen vat had op het door een dikke laag klei beschermde buitentalud, terwijl de hoge, overslaande golven relatief gemakkelijk vat kregen op het met een dunne laag klei beschermde binnentalud. Hierdoor raakte het dijklichaam verzadigd en zakte van binnenuit in; over een grotere breedte dan het gat dat aan de buitenzijde van de dijk ontstond. Doordat het water dag en nacht, tweemaal per etmaal in- en uitstroomde, was deze typische vorm al gauw verdwenen.